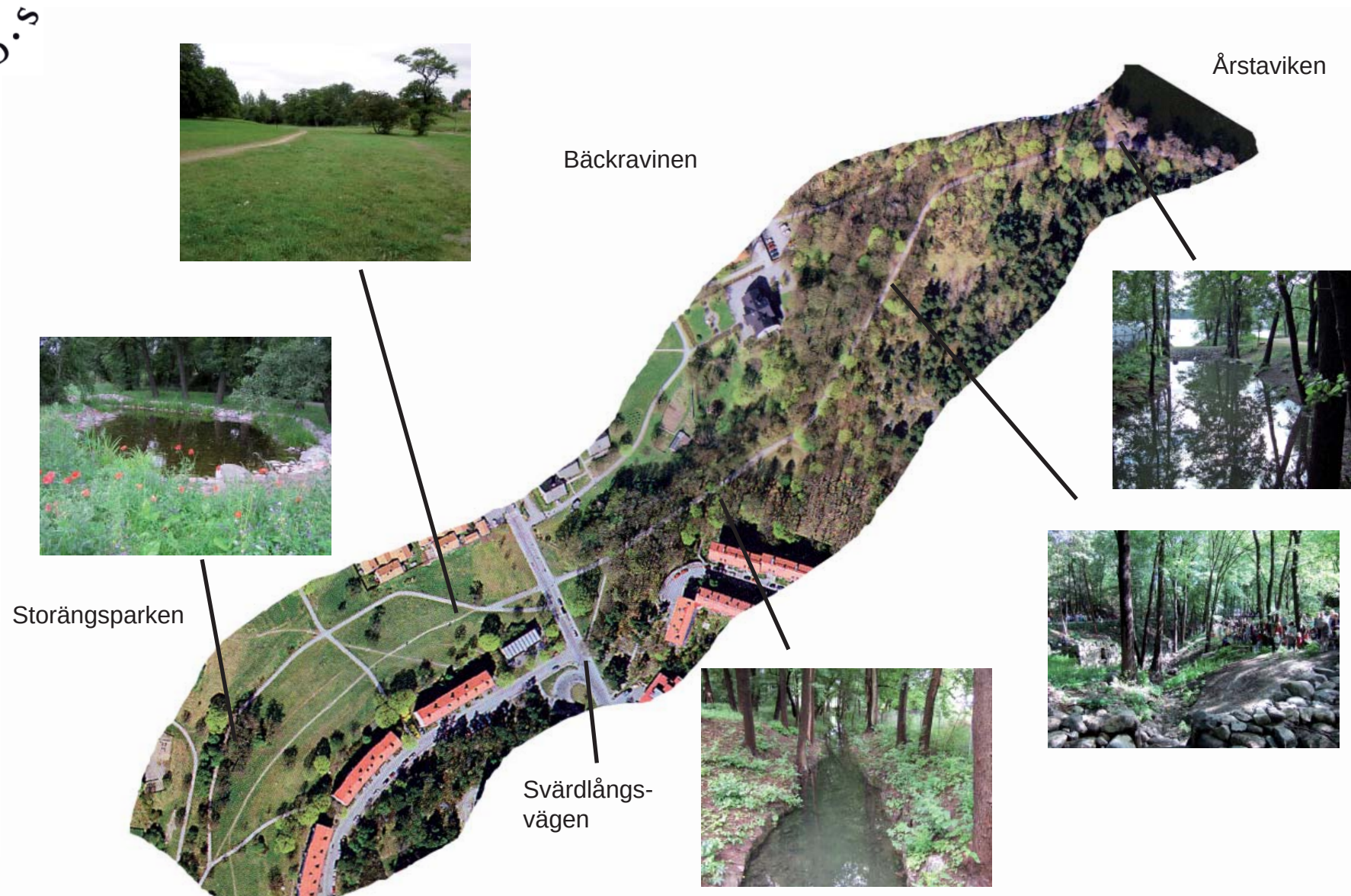

SKÖTSELPLAN ÅRSTASKOGENS BÄCKRAVIN OCH STORÄNGSPARKEN

2007-12-05

CONEC

KONSULTERANDE
EKOLOGER

ATURVÅRDSBYRÅN ORBACK AB

Bakgrund

Årstabäcken har efter restaureringen 2007, då vattenframrinningen i bäckravinen åter blivit en realitet, fått ökade värden för rekreation och biologisk mångfald samt förbättrade möjligheter att visa de kulturhistoriska värdena i området.

Årstabäcken torrlades nästan totalt under 1970-talet då vattnet uppströms kulverterades och leddes ned i en bergtunnel. Nu leds det renade dagvattnet från Valla damm på Årstafältet ner i ravinen via en anlagd damm i Storängsparken.

Det är dock inte bara vattenföringen som har ändrats utan dammar har byggts, kulturmiljöerna har rustats upp, nya bänkar, nytt växtmaterial och informationsskyltar m.m. har tillkommit, inte bara i själva bäckravinen utan även i Storängsparken.

Bosse Lierud från Naturvårdsbyrån Orback har tillsammans med Sonia Eriksson CONEC Konsulterande Ekologer fått i uppdrag av Exploateringskontoret att ta fram en skötselplan för den restaurerade Årstabäcken och delar av Storängsparken.

Årstabäcken och Storängsparken

Området består av två olika delar, dels Storängsparken och dels själva bäckravinen, som har helt olika karaktärer sins emellan.

Storängsparken består huvudsakligen av en öppen gräsyta med en ny damm, anlagd i ett f.d. fuktområde med stora alar. En vattenspegel med ett djup på ca 40 cm i den djupaste delen har skapats, med flacka strandkanter bestående av en stenpäls. Strandvegetation har planterats.

En mindre kulle har skapats i norra delen av parken vilken planterats med träd och lökar samt gräsbesätts.

Själva ravinområdet är en lummig lundmiljö med den skuggade bäcken i botten. Bäckens vattenföring varierar mellan 0 och 80 l/s med en medelvattenföring om ca 10 l/s över året.

Bäckravinen är i skötselplanen uppdelad i tre delar.

1) Den övre delen består av en ganska rak fåra kantad av träd längs en gång- och cykelväg. Fallprofilen är flack. Entrén till Årstaskogen har tydliggjorts med pelare som placerats vid ingången till ravinområdet. Den befintliga gångbron till Årsta gård har rustats upp. En tröskel/hålldamm med stenpäls på luftsidan har

anlagts så att en långsmal vattenspegel bildas längs större delen av övre loppet.

2) Den mellersta delen är centrerad kring den gamla kvarnruinen och dammbyggnaden där åtgärder har genomförts för att göra fornminnesområdet och kulturmiljön mer tydlig. Den gamla dammanläggningen har restaurerats.

Från den bildas en vattenyta uppströms i nästan hela mellandelen. Nedströms dammen är vattnet strömmande. Informationsskyltar samt bänkar och bord har placerats ut i kvarnområdet.

3) Den nedre delen domineras av ett ganska flackt parti som ansluter till Årstaviken. En utgrävning av vattenområdets nedersta delen har gjorts, för att ge ett intryck av att detta är en vik av Årstaviken. En vägbank med trumma har anlagts över bäcken till båtuppläggningsplatsen. En grunddamm med fisktrappa har byggts tvärs bäckravinen så att fiskvandring från Årstaviken möjliggörs. Gångbron har rustats upp.

Mål

Skötselplanens mål är att genom återkommande insatser behålla och lyfta fram de kulturella värdena och samtidigt skapa en bra rekreationsmiljö som även är biologiskt rik.

Skötselåtgärder

Storängsparken

Vision

Ett öppet landskap med stora gräsytor som ger möjlighet till olika aktiviteter. Cykel- och gångvägar ger möjligheter till lätt och snabb framkomlighet. En damm med skuggande träd för vila. Den nyanlagda jordkullen visar årets skiftningar med blommande lökar och körsbärsblommor (fågelbär) på våren medan fågelbären bjuder fåglarna på föda under hösten.

Återkommande åtgärder

Kontinuerlig klippning av gräsytor under växtsäsongen vid en höjd av 6 cm med en klipphöjd på 2-3 cm. Trädkullen med lökar, se kartan, klipps, när lökväxterna blommat och vissnat, efter midsommar.

Årlig slåtter med upptag av hö på markerade ytor vid dammen. Slåttern sker under högsommar/sensommar. Höet kan gärna ligga kvar ett tag för att fröa av sig innan det tas bort. Ogräs som gråbo, tistlar m.m. tas bort, liksom sly.

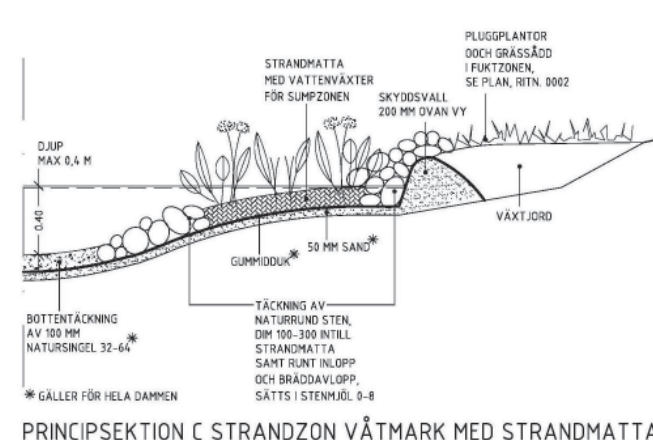
Dammens funktion kontrolleras årligen. Vid torrperioder fylls vatten på. Under hösten rensas dammen från nedfallande löv. Vid behov tas överflödiga växter bort eller utgångna växter nyplanteras. Bladvass och kaveldun tas bort. Återplantering av växter görs vid behov, se ritning. Kontroll av strandens stenpäls utförs årligen och åtgärdas vid behov.

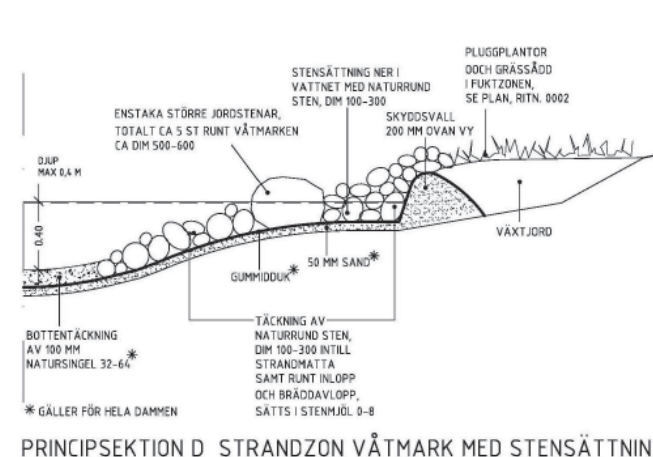
Kaveldun

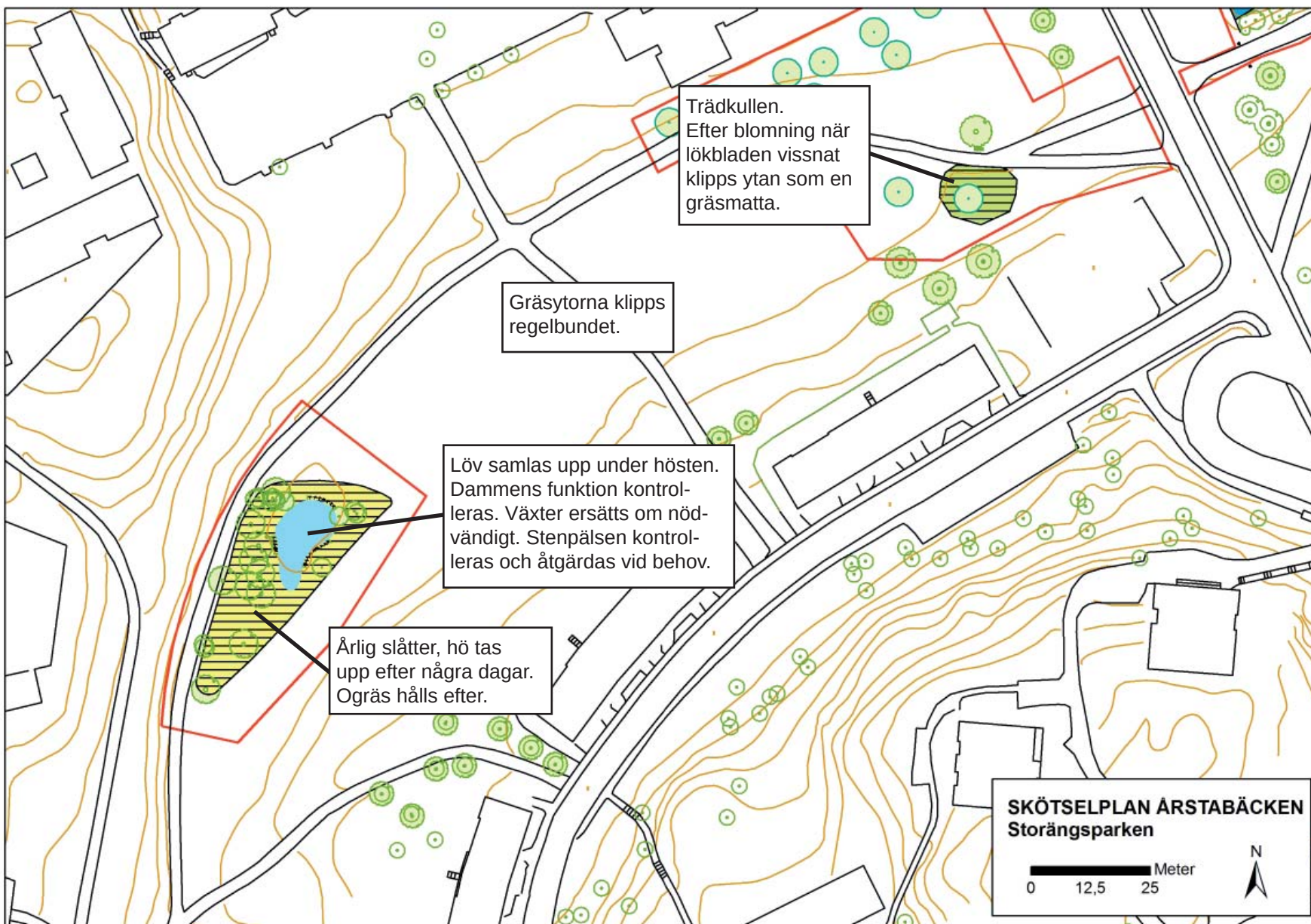
Gråbo

PRINCIPSEKTION C STRANDZON VÅTMARK MED STRANDMATTÄ

PRINCIPSEKTION D STRANDZON VÅTMARK MED STENSÄTTNING

Övre delen av ravinen

Vision

Entrén inbjuder till en promenad längs gångvägen intill ravinen. Gångvägen är relativt skuggad och ravinen skymtar mellan trädstammar. En vattenspegel finns längs större delen av bäcken.

Återkommande åtgärder

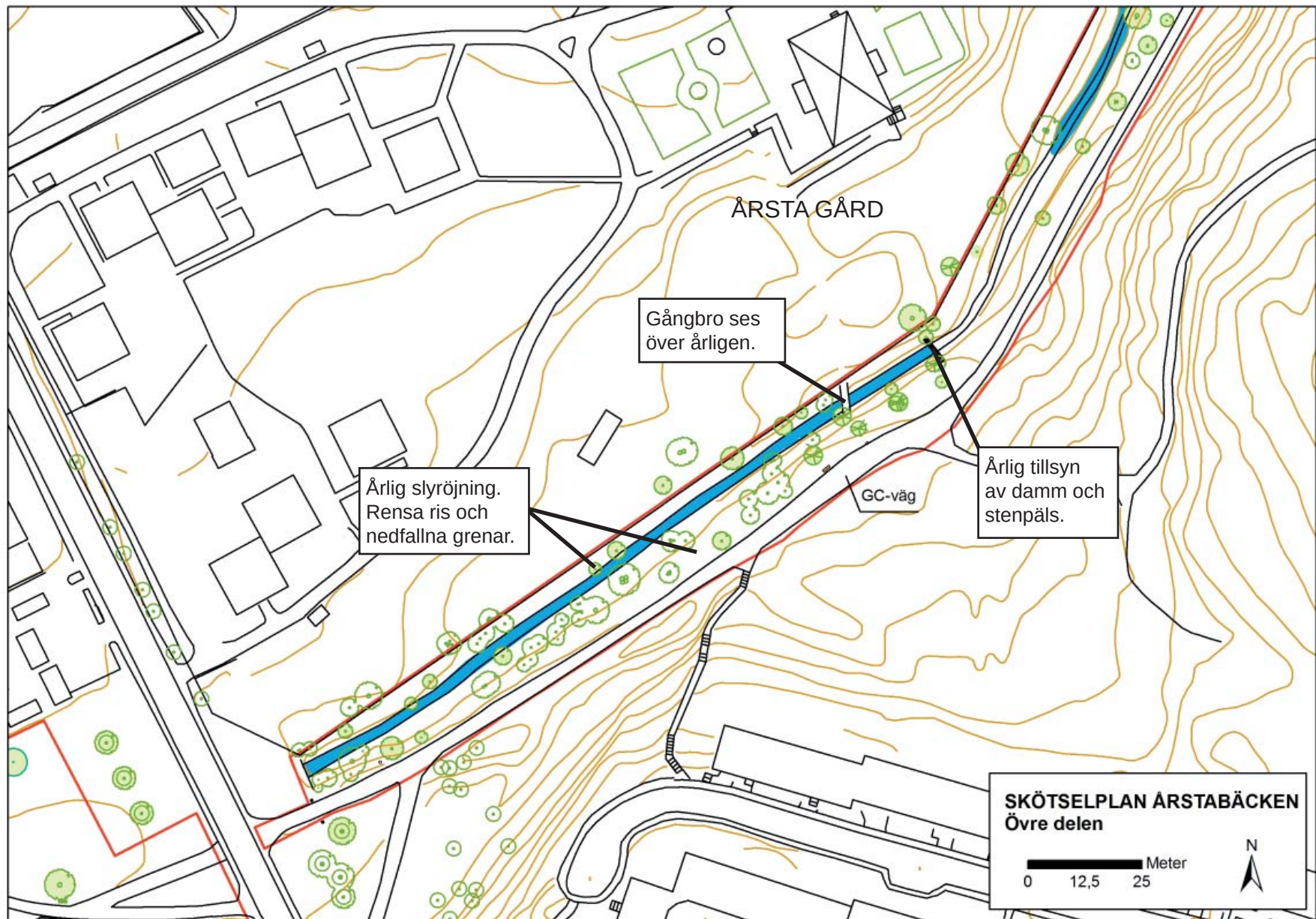
Gångbro och informationsskylt ses över årligen och repareras vid behov. Bron behandlas med träolja vart annat år.

Varje år görs en slyröjning för att behålla sikten från gångvägen ner mot ravinen. Enstaka döda träd eller trädstammar kan behållas, men i övrigt tas röjningsrester bort. Grenar, ris och bråte rensas 1-2 gånger/år från vattenområdet.

Vattennivån i dammen och dammens funktion kontrolleras varje år. Dammens stenspäls åtgärdas om det är nödvändigt. Vid behov slamsugs dammanläggningen. Återplantering av murgröna och ormbunkar görs vid behov.

Den stenkädda betongdammen.

Mellersta delen av ravinen

Vision

En lummig miljö där den gamla kvarnen och dess byggnader ger en historisk tillbakablick med ett porlande vatten från kvarndammen. Miljön inbjuder till vila och kontemplation. Informationsskylten berättar om platsens historiska betydelse.

Återkommande åtgärder

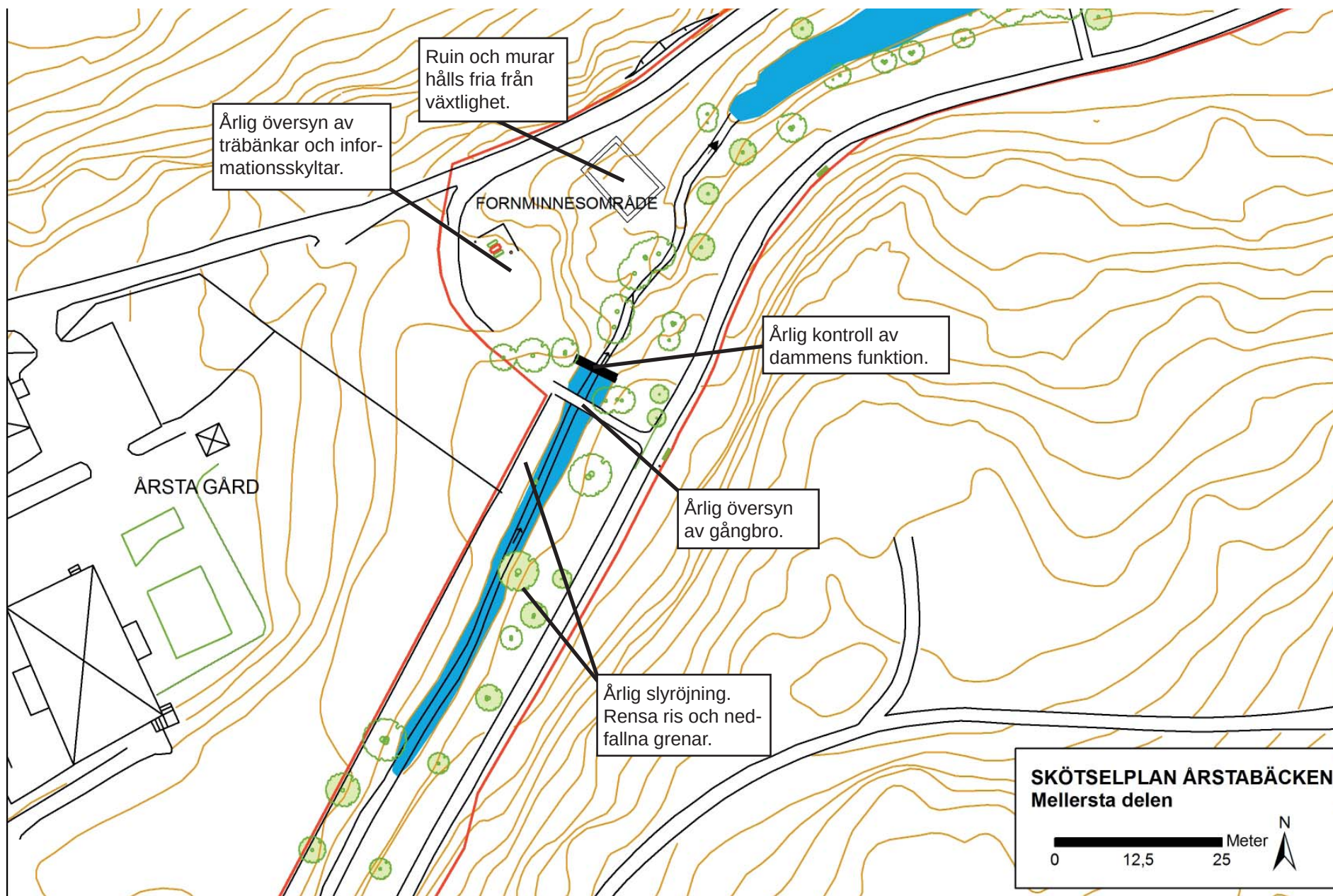
Gångbron, sittgruppen och informationsskylten ses över årligen och repareras vid behov. Trädetaljer behandlas med träolja vart annat år.

Varje år görs en slyröjning för att behålla sikten från gångvägen ner mot ravinen och så att kulturmiljön kommer till sin rätt. Enstaka döda träd eller trädstammar kan behållas, men i övrigt tas röjningsrester bort. Grenar, ris och bråte rensas 1-2 gånger per år från kvarndammens vattenområdet. En årlig översyn att inte sly eller annan växtlighet förstör de historiska lämningarna görs och vid behov tas detta bort.

Dammens vattennivå och funktion kontrolleras varje år. Vid behov slamsugs dammanläggningen. Återplantering av växter görs vid behov.

Kvarndammen.

Nedre delen av ravinen

Vision

Här möter ravinen Årstaviken i en liten lummig vik. Möjligheter att blicka in i ravinen finns från gångbron, från Årstaviken och i viss mån från gångvägen intill. Fåglar och vattendjur har delvis en skyddad miljö här.

Återkommande åtgärder

Gångbron ses över årligen och repareras vid behov. Trädetaljer behandlas med träolja vart annat år.

Varje år görs en slyröjning för att behålla sikten från gångvägen ner mot ravinen. Enstaka döda träd eller trädstammar kan behållas, men i övrigt tas röjningsrester bort. Grenar, ris och bråte rensas 1-2 gånger från vattenområdet. Markerad yta i anslutning till bänkar slåttras med upptag en gång per år.

På ravinslätten mot båtuppläggningsplatsen bör en ridå skapas genom att vissa träd släpps upp.

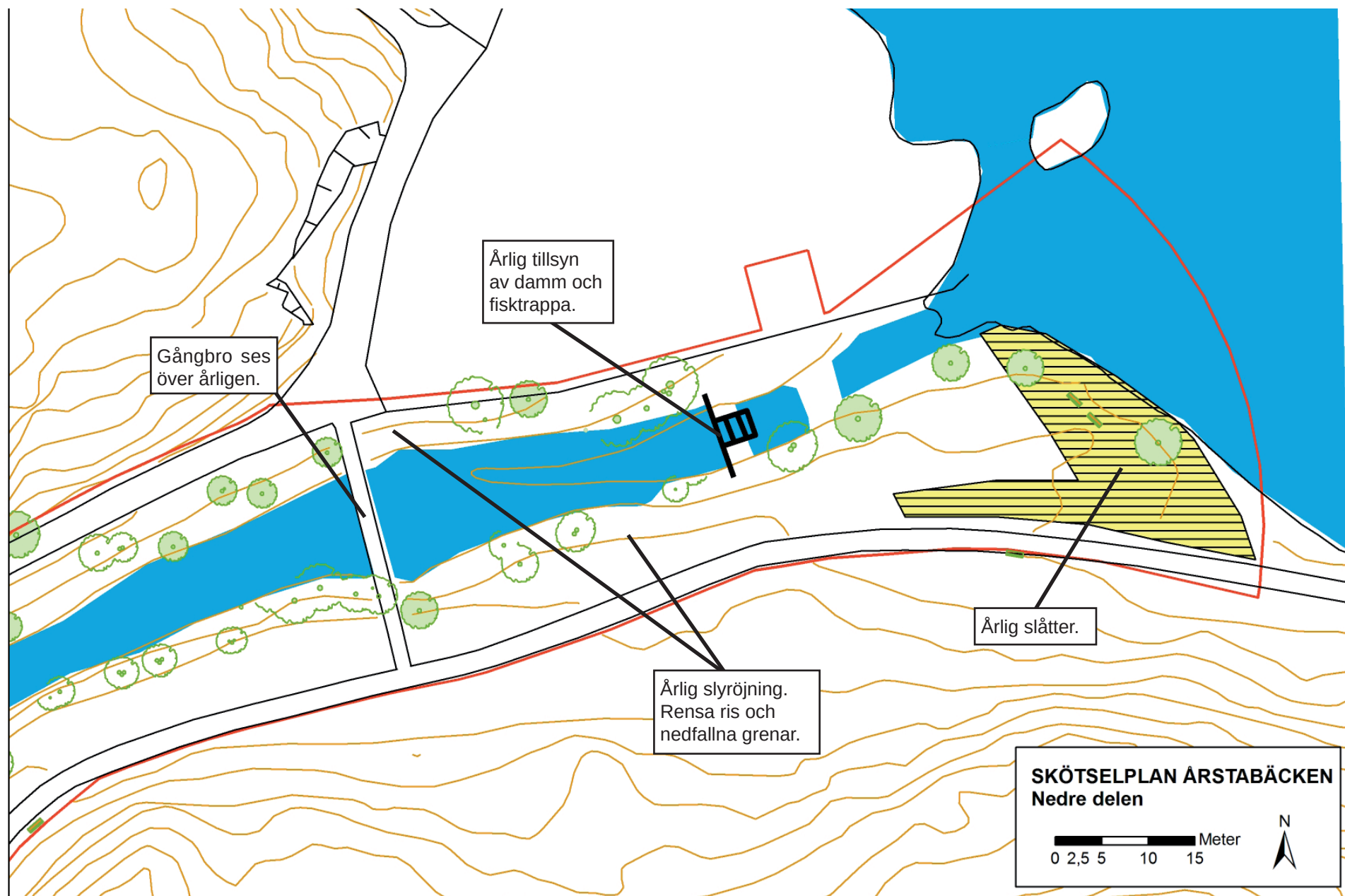
Dammens vattennivå och funktion kontrolleras varje år. Vid behov slamsugs dammanläggningen. Återplantering av växter görs vid behov. Fisktrappans funktion kontrolleras varje år och åtgärdas vid behov.

Fisktrappan.

Den nya vägbanken.

Bilaga 1 - växterarter (inventerade 2006 och planterade enligt bygghandlingen).

Tabell 1. Växtarter fuktområde Storängsparken.

Trädsikt	
klibbal	Alnus glutinosa
hagg	Prunus padus
Busksikt	
druvfläder	Sambucus racemosa
Fältsikt	
daggkåpa	Alchemilla sp
löktrav	Alliaria petiolata
ängskavle	Alopecurus pratensis
vitsippa	Anemone nemorosa
hundkex	Anthriscus sylvestris
ullkardborre	Arctium tomentosus
ryssgubbe	Bunias orientalis
ängsbräsma	Cardamine pratensis
hundäxing	Dactylis glomerata
ängssvingel	Festuca pratensis
timotej	Phleum pratense
midsommarblomster	Geranium sylvaticum
nejlikrot	Geum urbanum
murgröna	Hedera helix
vitplister	Lamium album
vanlig smörblomma	Ranunculus acris
svalört	Ranunculus ficaria
kruskräppa	Rumex crispus
uppländsk vallört	Symphytum uplandicum
maskros	Taraxacum vulgaria
ängshaverrot	Tragopogon pratensis
rödklöver	Trifolium pratense
brännässla	Urtica dioica
Mosskikt	
saknas	

Tabell 2. Växtarter ravinområdet.

Trädsikt	
lön	Acer platanoides
klibbal	Alnus glutinosa
vårtbjörk	Betula pendula
ask	Fraxinus excelsior
hagg	Prunus padus
pil	Salix sp.
rön	Sorbus aucuparia
alm	Ulmus glabra
Busksikt	
lön	Acer platanoides
tysklön	Acer pseudoplatanus
klibbal	Alnus glutinosa
trubbhagtorn	Crataegus monogyna
ask	Fraxinus excelsior
skogstry	Lonicera xylosteum
hagg	Prunus padus
måbär	Ribes alpinum
krusbär	Ribes uva-crispa
stenros	Rosa canina
snöbär	Symphoricarpos albus
alm	Ulmus glabra
olvon	Viburnum opulus
Fältsikt	
kirskål	Aegopodium podagraria
löktrav	Alliaria petiolata
backlök	Allium oleraceum
gräslök	Allium schoenoprasum
vitsippa	Anemone nemorosa
hundkex	Anthriscus sylvestris
ullkardborre	Arctium tomentosus
knylhavre	Arrhenatherum elatius

nässelklocka	Campanula trachelium
skelört	Chelidonium majus
parksallat	Cicerbita macrophylla
åkertistel	Cirsium arvense
hundäxing	Dactylis glomerata
vårlök	Gagea lutea
stormåra	Galium mollugo
midsommarblomster	Geranium sylvaticum
nejlikrot	Geum urbanum
hesperis	Hesperis matronalis
blekbalsamin	Impatiens parviflora
vitplister	Lamium album
groblad	Plantago major
lundgröe	Poa nemoralis
ängsgröe	Poa pratensis
majsmörblomma	Ranunculus auricomus
svalört	Ranunculus ficaria
hallon	Rubus idaeus
tomtskräppa	Rumex obtusifolius
kanadensiskt gullris	Solidago canadensis
uppländsk vallört	Symphytum uplandicum
maskros	Taraxacum vulgaria
brännässla	Urtica dioica
häckvicker	Vicia sepium
Mosskikt	
saknas	

Tabell 3. Inplanterat Storängsparken.

Träd		
Fågelbär	Prunus avium	10 st norra delen
Pluggplantor		
Kabbleka	Caltha palustris	55 st våtmarken
Gökblomster	Lychnis flos-cuculi	55 st våtmarken
Fackelblomster	Lythrum salicaria	55 st våtmarken
Äkta förgätmigej	Mysotis scorpioides	60 st våtmarken
Smörboll	Trollius europeus	55 st våtmarken
Hängstarr	Carex pendula	20 st våtmarken
Lökar		
Scilla	Scilla sibirica	200 kullen i norra delen

Tabell 4. Inplanterat Ravinen.

Pluggplantor		
Majbräken	Athyrium filix-femina	100 st i övre delen samt 100 st i mellersta delen
Träjon	Dryopteris filix-mas	100 st i övre delen samt 100 st i mellersta delen
Murgröna	Hedera helix	100 st i övre delen samt 100 st i mellersta delen
Strutbräken	Matteucia struthiopteris	100 st i övre delen samt 100 st i mellersta delen